Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref.: 200604428 Vår ref.: 06/3500.2/KRH.heb Stavanger, 13.des 2006

Høringsuttalelse – forslag til ny felles forskrift om opptak til høyere utdanning

Vi viser til høringsnotat med forslag til ny felles forskrift om opptak til høyere utdanning, som ble sendt til Universitetet i Stavanger 18. oktober 2006. Saken har vært sendt til fagmiljøene ved institusjonen, og Universitetet i Stavanger har følgende merknader til høringsnotatet:

I forbindelse med innføring av reformen Kunnskapsløftet er det behov for å gjøre endringer i opptaksforskriften. I tillegg har det lenge vært ytret ønske fra sektoren om en forenkling av regelverket. Dagens regelverk for opptak er svært omfattende og komplisert, både med tanke på regler for kvalifisering og regler for poengberegning. Det er derfor vanskelig å veilede søkere, både for rådgivere i den videregående skolen, medarbeidere ved NAV og studieveiledere og opptaksmedarbeidere ved universiteter og høyskoler. I tillegg bruker de fleste institusjonene unødvendig mye ressurser på saksbehandling av søknader fordi regelverket er så komplisert. Det kompliserte regelverket fører også til at søkerne selv har problemer med å kontrollere at saksbehandlingen av deres søknader er riktig. Dette svekker søkernes rettssikkerhet.

På bakgrunn av dette hadde UiS forventet en langt mer omfattende revisjon enn det Kunnskapsdepartementet her legger opp til. Den lenge omtalte revisjonen av regelverket synes mer å være preget av tilpasninger og justeringer. UiS hadde forventet en full revisjon, der regelverket ble gjort så enkelt som mulig. Dette vil øke rettssikkerheten og forutberegnligheten for søkerne, samt lette arbeidet for saksbehandlere, rådgivere etc.

I forhold til departementets forslag om endring av 23/5-regelen, hvor kravet til praksis faller bort, støtter UiS dette forslaget. Kravet om praksis har vist seg å være vanskelig å dokumentere for mange søkere, og kan i mange tilfeller gi uheldige utslag for de som har ulønnet arbeid eller flere grunnkurs med overlapping av fag, og søkere som har vært utsatt for sykdom. Institutt for førskolelærerutdanning ved Det humanistiske fakultet på sin side mener at ved bortfall av praksiskravet vil de få yngre søkere med hvilken som helst faglige

bakgrunn og uten noen som helst arbeidserfaring, de ønsker voksne søkere med arbeidserfaring.

Dersom kravet til praksis etter 23/5-regelen faller bort vil søkere på 22 år komme svært dårlig ut. De er for gamle til å gå i ungdomskvoten (se nedenfor), og vil få veldig mange å konkurrere med på grunn av det store antallet søkere i primærvitnemålskvoten. De som er eldre vil få alderspoeng, mens de som er 22 har ennå ikke begynt å få alderspoeng i denne kvoten (begynner ved fylte 24 år). Det bør derfor vurderes om det i det hele tatt skal gis alderspoeng til de som kommer inn under denne bestemmelsen. I tillegg er alder et kriterium for å kvalifisere seg til denne ordningen, søkerne bør dermed ikke få poeng for alder.

Videre bør aldersskillet på 25 år fjernes slik at alle søkere som er tatt opp med grunnlag i unntaksbestemmelser får generell studiekompetanse dersom de har bestått et studium av minst ett års varighet (60 sp) eller to studier som hver gir 30 sp. I og med at det er unntaksbestemmelser det her er snakk om, er det kun få søkere som går inn under reglene. Man bør derfor ha de samme vilkårene for søkerne i denne gruppen.

UiS ønsker å opprettholde muligheten for søkere med generell studiekompetanse fra tre-årig bestått videregående skole til også å kunne bli poengberegnet på grunnlag av minstekravsfagene. Dersom disse søkerne mister denne muligheten, vil det føre til at søkere med svakere karakter i studieretningsfagene kommer dårligere ut enn søkere som har strøket i samme fag. Dette må anses som svært urimelig.

Vedrørende forslaget om at søkere som har fullført to års fagskoleutdanning får generell studiekompetanse, forutsatt at de kan dokumentere kunnskaper i norsk, er dette ikke en ordning UiS støtter. For UiS vil det være mest aktuelt med opptak på grunnlag av to-årig teknisk fagskole. De fleste studier hvor det er aktuelt med opptak på dette grunnlaget kreves også forkunnskaper i matematikk og fysikk. UiS støtter vedtaket slik det er formulert i Nasjonalt Råd for Teknologisk Utdanning, og anbefaler ikke at ordninger med opptak til ingeniørutdanninger direkte fra fagbrev blir en ordinær rekrutteringsvei.

UiS er ikke enig i at det gis en åpning i forskriften for opptak til enkelte studier med grunnlag i relevant fagbrev (se egen høringsuttalelse om dette).

I forhold til kravet om karakteren fire (eller høyere) i matematikk for opptak til integrert masterstudium i teknologiske fag, er UiS ikke enig i at dette bør innføres som et generelt krav. UiS tilbyr integrerte masterstudier (fem-årige) parallelt med to-årige påbyggingsstudier basert på fullført bachelorutdanning. Dersom man har et krav om karakteren fire for opptak på fem-årige studier, mens det ikke er krav om det på bachelorstudiene, vil studentene kunne omgå dette kravet ved å søke opptak til bachelor, for så å ta to-årig påbygging etterpå. De vil på den måten komme ut med samme utdannelse, men kanskje uten å ha oppfylt karakterkravet. UiS er i tillegg bekymret for at et slikt karakterkrav vil få konsekvenser for

rekrutteringen til studiene, noe som ikke vurderes som hensiktsmessig på det nåværende tidspunkt.

Departementet foreslår videre at opptakskravene til integrert 5-årig lærerutdanning harmoniseres. UiS har nylig opprettet et masterstudium i realfag med teknologi – integrert lærerutdanningsprogram. En slik harmonisering vil innebære at dette studiet vil få samme opptakskrav som lærerutdanningen. Dette er ikke en ønskelig løsning. Det må kreves generelle opptakskrav til realfag til dette studiet. Søkerne må dokumentere kunnskaper i matematikk minst tilsvarende R1 (tidl. 2MX) samt en tredjeårs realfaglig spesialisering. Fem-årig integrert lærerutdanning skal ha de samme opptakskrav som de rent realfaglige studieløpene. Dette er i samsvar med vedtak i nasjonalt fakultetsmøte i realfag.

I forhold til videreføring av realfagspoeng er det litt uenighet ved UiS. Det er som nevnt tidligere et ønske om forenkling av reglene. Ved utregning av realfagspoeng gjøres det mye feil, og det er gjenstand for en del klager. I tillegg stilles det spørsmål ved motivasjonen for å ta realfag. En del søkere tar allerede realfag for å få ekstra poeng. Dersom fordypningspoeng faller bort er det mulig at det blir enda flere søkere som tar realfag for å sanke poeng for å komme inn på andre populære studier med høy opptaksgrense, som sykepleier, journalist, mediefag og lignende. Motivasjonen for å ta realfag faller da bort. Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet ved UiS mener på sin side at ordningen med realfagspoeng bør beholdes. Dette er det samme som vedtaket fra Det nasjonale fakultetsmøtet for realfag. Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet går også inn for realfagspoengene skal innføres som en permanent ordning med inntil 6 poeng, samt at Kjemi 2 også gir 1 poeng. Dette er også i samsvar med vedtak gjort i nasjonalt fakultetsråd for realfag.

Ved spørsmål om forenkling av kvotebestemmelsene for forkurs til ingeniørutdanning mener UiS at søkere som har tatt forkurs ved UiS ikke bør kvoteres inn til våre studier. Disse søkerne bør vurderes ut fra karakterer på lik linje med andre søkere uten forkurs. Kvotering av forkursstudenter kan i enkelte situasjoner bidra til at alle søkere med forkurs vil komme inn på studier med få søkere. En kvotering i slike tilfeller vil senke karaktersnittet på studiet og være uheldig.

Felles ressurssenter ved UiS mener også at kvoten for journalistutdanning bør fjernes, da det er svært få som har tilstrekkelig praksis, og det er urettferdig ovenfor de som har jobbet hardt med karakterene sine for å komme inn på studiet at de med lavere poeng skal komme inn på studiet pga praksis. Journalistutdanningen ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet mener imidlertid at kvoten bør beholdes. De mener det er viktig med praksis og at ulik erfaringsbakgrunn hos studentene er en fordel.

I forhold til videreføring av tilleggskravet (3MX/3MN) for søkere med teknisk fagskole til integrert masterstudium i teknologiske fag, går UiS sterkt inn for en harmonisering av kravet om matematikk for søkere med teknisk fagskoleutdanning. Fem-årige masterstudier bør ha

samme opptakskrav som tre-årig utdanninger, det vil si en innføring av krav om teknisk fagskole, pluss 3MX/3MN også for opptak til tre-årige utdanninger. Da studieplanene for begge disse kategoriene er identiske med hensyn til emner i matematikk de tre første semestrene, er denne forskjellsbehandlingen ulogisk. Det er dermed ønskelig med en fullstendig harmonisering av kravene.

UiS mener at det bør innføres en enklere poengberegning av karakterene fra videregående skole. UiS var i mot ordningen med utregning av middelverdien av karakterene da dette ble innført, og ønsker å igjen kunne regne ut ordinære gjennomsnitt av karakterene. En slik ordning vil også kunne sikre søkernes rettssikkerhet og forutberegnlighet, da de kan kontrollere poengsummen selv.

Videre mener UiS at ordningene med fordypningspoeng og bonuspoeng bør falle bort. Dette er et av de områdene i behandlingen av søknader hvor det gjøres flest feil, og medfører dermed mange klager. I og med at kravene til fordypning er skjerpet for alle elever i Kunnskapsløftet er det ikke lenger behov for denne ordningen. Uten disse poengene vil det også bli lettere å regne ut snittet av karakterene.

I forhold til spørsmål om økning av primærvitnemålskvoten til 50% ser Felles ressurssenter ved UiS det som positivt at denne kvoten økes. Institutt for førskolelærerutdanning ved Det humanistiske fakultet ønsker på den annen side å beholde kvoten på dagens 40%. Bakgrunnen for dette er at de ikke ønsker flere yngre søkere, og en økning vil sannsynligvis føre til søkere fra denne kvoten som kommer inn på et lavere poenggrunnlag enn de har i dag.
UiS ønsker i likehet med tidligere høringsuttalelse at denne kvoten skal endre navn fra primærvitnemålskvote til ungdomskvote og omfatte søkere som er 21 år eller yngre i søknadsåret. En endring av primærvitnemålskvote til førstegangsvitnemålskvote er ikke en tilstrekkelig endring etter UiS sin mening.

UiS ønsker videre en reduksjon av tilleggspoeng for militær/siviltjeneste, høyere utdanning eller folkehøyskole fra 3 til 2 poeng. Det bør også her bemerkes at folkehøyskole ikke lenger bør gi tilleggspoeng. Det er urimelig at folkehøyskole skal gi samme uttelling som høyere utdanning.

På grunn av de nye kravene i Kunnskapsløftet til matematikk for alle elever på andre trinn i videregående skole bør kravet om karakteren fire i matematikk for opptak til lærerutdanningen falle bort. Etter dagens ordning vil de søkere som har matematikk fra andre året i videregående skole ikke trenge karakteren fire (det er for eksempel tilstrekkelig for søkere med karakteren 3 i 2MX), det er dermed urimelig å opprettholde dette kravet når alle nå må ha matematikk på dette nivået.

I tillegg ønsker UiS at opptakskravet til bachelorprogrammene i økonomisk-administrative fag, økonomi-informatikk og i revisjon endres slik at det også her settes krav om bestått matematikk fra andre året i videregående skole i tillegg til generell studiekompetanse.

Til sist mener UiS at dersom den nye loven om fagskoleutdanning godkjennes, vil det være rimelig at fagskoleutdanningen dekker kravet til generell studiekompetanse dersom de nødvendige norskkunnskaper er tilfredsstilt.

Med vennlig hilsen

Ivar Langen
rektor

Per Ramvi
universitetsdirektør

Saksbehandler: Hanne E. Bowitz
Telefon: 5183 3067